

# Latinská syntax

V latinské lékařské terminologii se běžně nesetkáváme s dějovými větami, takže situace stavby slovního spojení jsou zde poměrně jednoduché: podstatné jméno a přívlastek shodný, podstatné jméno a přívlastek neshodný, podstatné jméno-přístavek-imperativ slovesa a předmět. Přísudek a příslovečná určení se v lékařské terminologii nepoužívají.

## Přívlastek shodný

Jedná se o spojení substantiva s adjektivem, které se s podstatným jménem, na kterém závisí, shoduje ve všech mluvnických kategoriích, tj. **pád, číslo a rod**.

## Přívlastek neshodný

**Spojení dvou podstatných jmen** je nejčastěji tvořeno tak, že druhé podstatné jméno je v genitivu a nic nevypovídá o mluvnických kategoriích substantiva, na kterém závisí. V latině se také často používá místo přivlastňovacího přídavného jména, jde o tzv. eponyma (př. **tendo Todari**).

## Příklady

**vagina synovialis tendinis capitis longi musculi bicipitis brachii** (synoviální pochva šlachy dlouhé hlavy dvojhlavého svalu paže)

- "vagina" je řídící substantivum v nominativu
- "synovialis" (synovialis, -e) je přívlastek shodný, má shodné mluvnické kategorie se substantivem "vagina", na kterém závisí
- "tendinis" (genitiv od tendo, -inis, f.) je přívlastkem neshodným, který závisí na substantivu "vagina"
- "capitis" (genitiv od caput, -itis, f.) je přívlastkem neshodným, který závisí na substantivu "tendinis"
- "longi" (longus, -a, -um) je přívlastek shodný, má shodné mluvnické kategorie se substantivem "capitis", na kterém závisí
- "musculi" (genitiv od musculus, -i, m.) je přívlastek neshodný, který závisí na substantivu "capitis"
- "bicipitis" (biceps) je přívlastek shodný, má shodné mluvnické kategorie se substantivem "musculi", na kterém závisí
- "brachii" (genitiv od brachium, -i, n.) je přívlastek neshodný, který závisí na substantivu "musculi"

**vagina synovialis communis tendinum musculorum abductoris pollicis longi et extensoris pollicis brevis** (společná synoviální pochva šlach svalů dlouhého odtahovače palce a krátkého natahovače palce)

- *vagina* je řídící substantivum v nominativu
- *synovialis* (synovialis, -e) je přívlastek shodný, má shodné mluvnické kategorie se substantivem *vagina*, na kterém závisí
- *communis* (communis, -e) je také přívlastek shodný
- *tendinum* (genitiv plurálu od tendo, -inis, f.) je přívlastek neshodný, který závisí na substantivu *vagina*
- *musculorum* (genitiv plurálu od musculus, -i, m.) je přívlastek neshodný, který závisí na substantivu *tendinum*
- *abductoris* (genitiv od abductor, -is, m.) je stejně jako *extensoris* přístavkem, má (až na číslo) shodné mluvnické kategorie jako *musculorum*
- *pollicis* (genitiv od pollex, -icis, m.) je přívlastek neshodný, který závisí na substantivu *abductoris*
- *longi* je přívlastek shodný, má stejné mluvnické kategorie jako *pollicis*
- *extensoris* (genitiv od extensor, -is, m.) je stejně jako *abductoris* přístavkem, má (až na číslo) shodné mluvnické kategorie jako *musculorum*
- *brevis* je přívlastek shodný, má stejné mluvnické kategorie jako *extensoris*

**sub musculo flexore digitorum longo lateris sinistri** (pod sval dlouhý ohýbač prstů levé strany)

- "musculo" je řídícím substantivem v ablativu
- "flexore" (ablativ od flexor, -is, m.) je přístavek, má tedy stejné mluvnické kategorie jako "musculo"
- "digitorum" (genitiv plurálu od digitus, -i, m.) je přívlastek neshodný, který závisí na "flexore" či "musculo"
- "longo" (longus, -a, -um) je přívlastek shodný, má shodné mluvnické kategorie se substantivem "flexore" či "musculo", na nichž závisí
- "lateris" (genitiv od latus, -eris, n.) je přívlastek neshodný, který závisí na substantivu "flexore" či "musculo"
- "sinistri" (sinister, -a, -um) je přívlastek shodný, má shodné mluvnické kategorie se substantivem "lateris", na kterém závisí

**recipe duodeviginta grammata pulveris** (vezmi osmnáct gramů prášku)

- "recipe" je řídící sloveso v imperativu (inf. recipere)
- "duodeviginta" je nesklonná číslovka
- "grammata" (akuzativ plurálu od gramma, -atis, n.) je předmět, který závisí na "recipe"
- "pulveris" (genitiv od pulvis, -eris, m./f.) je přívlastek neshodný, který závisí na "grammata"

# Odkazy

## Související články

- [Latinská gramatika](#)
- [Latinské číslovky](#)
- [Latinská první deklinace](#) | [Druhá deklinace](#) | [Třetí deklinace](#) | [Čtvrtá deklinace](#) | [Pátá deklinace](#)